

priloga

OSSEG NALOGE 13. srečanje Mladi za napredek Maribora

Naloga je napisana na 22 straneh. Med besedilom je ena fotografija.

Priloge:

- en izvod ankete
- pravilica Jezernik

JEZERNIK - SIMBOL TURISTIČNEGA PODMLADKA

Avtorji:

Petra Slatinek 8.r
 Maja Žnidar 8.r
 Barbara Kasjak 8.r
 Katja Vežjak 7.r
 Saša Perkljič 7.r

Mentor:

Andrej Kasjak

Osnovna šola
 Lovrenc na Pohorju

Lovrenc na Pohorju, maj 1996

① 159.9 JEZEKNIK

0 / 1.7.1996 / 1976
LN = 36620

OBSEG NALOGE

Naloga je napisana na 22 straneh. Med besedilom je ena fotografija.

Priloge:

- en izvod ankete

- pravljica Jezernik

III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV

IV. VSEBINA

1. Pravljica o Jezerniku

1.1. Jezernikova zgodba v naši šoli

1.2. Jezernikovi dnevi

1.3. Izbor Jezernika

1.4. Prvi Jezernik

2. Omejitev problema

2.1. Anketa

2.2. Povzetek Ankete

2.3. Jezernikova podoba - simbol turističnega
podmladka OŠ Lovrenc na Pohorju

3. Zaključek

PRILOGA

VIRI

ZAHVALA

str. 3

str. 4

str. 5

str. 6

str. 7

str. 7

str. 8

str. 8

str. 8

str. 9

str. 11

str. 11

str. 16

str. 17

str. 19

str. 20

str. 21

str. 22

KAZALO TEK NALOGE

OBSEG NALOGE	str. 2
KAZALO	str. 3
I. POVZETEK	str. 4
II. NAMEN IN CILJI	str. 5
III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV	str. 6
IV. VSEBINA	str. 7
1. Pravljica o Jezerniku	str. 7
1.1. Jezernikova zgodba v naši šoli	str. 8
1.2. Jezernikovi dnevi	str. 8
1.3. Izbor Jezernika	str. 8
1.4. Prvi Jezernik	str. 9
2. Omejitev problema	str. 11
2.1. Anketa	str. 11
2.2. Povzetek Ankete	str. 16
2.3. Jezernikova podoba - simbol turističnega podmladka OŠ Lovrenc na Pohorju	str. 17
3. Zaključek	str. 19
PRILOGA	str. 20
VIRI	str. 21
ZAHVALA	str. 22

I. POVZETEK NALOGE

Naloga je nastala na pobudo turističnega podmladka OŠ Lovrenc na Pohorju, z namenom, da zapišemo razmišljanja krajanov ob vsebini pravlјice o Jezerniku. Z nalogo smo želeli zabeležiti čim več stvari, ki se v zvezi z vsebino pravlјice in njenim sporočilom v kraju že dogajajo. Naš zapis je le začetek zapisovanja o našem doživljanju Jezernika. Želimo, da bi postal vzrok za nadaljevanje raziskovalnega dela v zvezi z Jezernikom.

Ugotovili smo, da je večini krajanov lik Jezernika všeč, zato ga predlagamo za simbol našega turističnega podmladka.

II. NAMEN IN CILJI / UČILNJE CILJEV

Naš namen je naslednji: učilnici in na terenu.

Najprej smo se temeljito seznanili s vsebino pravljice o Jezerniku, nato

1. Raziskali bomo, kako krajani poznajo in razumejo vsebino pravljice o Jezerniku. zgodbo o Jezerniku in kaj menijo o njegovih lastnostih.

Z nekaterimi krajani smo izvedli tudi intervju. Na ta način smo prišli do

2. Predstavili bomo Jezernikove dneve - Jezernikovih dni. Obiskali smo tudi prvega krajanega - Jezernika in zapisali nekaj o njegovem

3. Ugotovili bomo, ali je Jezernik ustrezen lik za turistični simbol našega kraja?

III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV

Naše delo je potekalo v učilnici in na terenu.

Najprej smo se temeljito seznanili s vsebino pravljice o Jezerniku, nato smo sestavili anketo. Z njo smo ugotavljali, kako krajani Lovrenca razumejo zgodbo o Jezerniku in kaj menijo o njegovih lastnostih.

Z nekaterimi krajani smo izvedli tudi intervju. Na ta način smo prišli do podatkov o kulturnih prireditvah kraja - Jezernikovih dnevih. Obiskali smo tudi prvega krajevnega - Jezernika in zapisali nekaj o njegovem poslanstvu.

Pravljico o Jezerniku v celoti prilagamo takšno, kakršno je po pripovedi zapisal domačin Drago Vresnik. Najprej je bila pripravljena za objavo (okrog leta 1960) v šolskih literarnih glasilih OS Lovrenc na Pohorju. Predvidoma naj bi jo objavljali v delih (tri do štiri strani v eni številki glasila). Vsak del je ilustrirala nekdanja učenka naše šole Alenka Križnik. Ker je prenehalo redno izhajati literarno glasilo naše šole, tudi pravljica v tej obliki ni prišla do svojih bralcev. Zgodba ni bila nikjer objavljena, ljudje pa si danes vse manj pripovedujejo pravljice, zato je njena vsebina že skoraj tonila v pozabo.

Leta 1991 je naš kraj praznoval 900 let obstoja. V Lovrencu na Pohorju so se kulturne prireditve vrstile skozi celo leto. Ena od kulturnih pridobitev v kraju je bila tudi izdaja pravljice o Jezerniku. Pravljico, ki je izšla v 1000 izvodih je lektorirala Matilda Vresnik, ilustrirala pa Alenka Križnik-Deutsch. Obe sta se odpovedali avtorskemu honorarju v korist ohranjanja kulturne dediščine kraja Lovrenc na Pohorju. Za izdajo te pravljice si je močno prizadeval odbor za prireditve praznava ob 900-letnici Lovrenca in g. Emil Kamnik, takratni član sveta KS Lovrenc na Pohorju.

1.1. JEZERNIKOVA ZGODBA V NAŠI ŠOLI

Učenci naše šole spoznavajo njeno vsebino že nekaj let v trajnem razredu pri pouku Slovenskega jezika. Vsebinsko Jezernika so pod vodstvom učiteljice Frančke Jeseničnik učence 6. razreda dramatisirale in prvič predstavile javnosti na sklepni prireditvi projektnega tedna (

IV. VSEBINA

1. PRAVLJICA O JEZERNIKU

V Lovrencu na Pohorju so nekoč stari ljudje v pripovedovali veliko pravljic o pohorskih jezerjih. Pravljica o Jezerniku je ena od domačih pravljic o velikem jezeru pod Roglo, ki ga danes ni več. V tem jezeru so nekoč bivala pravljíčna bitja; tako je umovala ljudska domišljija. In tukaj je prebival tudi povodni mož-lovrenški, pohorski Jezernik. Zapisana je po pripovedi starega pohorskega pastirja Šimena Kamenika in lovca Martina z Vrelenka. Spada torej med naše domače izročilo, ki smo ga dolžni ohraniti ne le za nas, ampak tudi za bodoče rodove. Saj je pravljica opomin za danes in jutri: kakšen naj bo človek v medsebojnih odnosih in do bogastva ter lepote naše narave, naših zelenih planin.

Drago Vresnik, dec.1986

Pravljico o Jezerniku v celoti prilagamo takšno, kakršno je po pripovedi zapisal domačin Drago Vresnik. Najprej je bila pripravljena za objavo (okrog leta 1980) v šolskih literarnih glasilih OŠ Lovrenc na Pohorju. Predvidoma naj bi jo objavljali v delih (tri do štiri strani v eni številki glasila). Vsak del je ilustrirala nekdanja učenka naše šole Alenka Križnik. Ker je prenehalo redno izhajati literarno glasilo naše šole, tudi pravljica v tej obliki ni prišla do svojih bralcev. Zgodba ni bila nikjer objavljena, ljudje pa si danes vse manj pripovedujejo pravljice, zato je njena vsebina že skoraj tonila v pozabo.

Leta 1991 je naš kraj praznoval 900 let obstoja. V Lovrencu na Pohorju so se kulturne prireditve vrstile skozi celo leto. Ena od kulturnih pridobitev v kraju je bila tudi izdaja pravljice o Jezerniku. Pravljico, ki je izšla v 1000 izvodih je lektorirala Matilda Vresnik, ilustrirala pa Alenka Križnik-Deutsch. Obe sta se odpovedali avtorskemu honorarju v korist ohranjanja kulturne dediščine kraja Lovrenc na Pohorju. Za izdajo te pravljice si je močno prizadeval odbor za prireditve proslave ob 900 -letnici Lovrenca in g. Emil Kamnik takratni član sveta KS Lovrenc na Pohorju.

1.1. JEZERNIKOVA ZGODBA V NAŠI ŠOLI

Učenci naše šole spoznavajo njeno vsebino že nekaj let v tretjem razredu pri pouku Slovenskega jezika. Vsebino Jezernika so pod vodstvom učiteljice Frančke Jeseničnik učenke 6. razreda dramatizirale in prvič predstavile javnosti na sklepni prireditvi projektne tedna (

marec 1992). Šest učenk Špela Špambaurer, Slavica Kuhar, Blanka Kovačec, Helena Verovnik, Sabina Pušnik in Jana Jeseničnik so bile prve in upamo, da ne zadnje igralke, ki so odigrale vsebino Jezernika. Jezernik je bil nato predstavljen javnosti še večkrat. Zadnjič, vendar ne poslednjič v mesecu avgustu leta 1995 v okviru Jezernikovih dni.

1.2. JEZERNIKOVI DNEVI¹

Pred dvema letoma smo v Lovrencu na Pohorju prvič organizirali dneve kulturnih prireditev - Jezernikove dneve. Nastali so kot nadomestilo praznovanja krajevnega praznika. Člani sveta krajevne skupnosti so po uspešnem praznovanju 900 - letnice kraja ugotovili, da smo v kraju še sposobni enotno in kulturno sodelovati. Najpomembnejše spoznanje je bilo seveda to, da si vsi želimo čim bolj živahno kulturno dogajanje. Svet krajevne skupnosti je dal takrat pobudo, da bi ustanovili komisijo za prireditve. Ta bi naj poiskala nekaj iz zgodovine kraja, kar bi lahko obhajali in praznovali.

Rezultati takega razmišljanja so današnje kulturne prireditve, ki jih prirejamo v času, v katerem smo nekoč proslavljali krajevni praznik. Teden v katerem se zvrstijo številne kulturne prireditve smo poimenovali po pravljичnem junaku Jezerniku - Jezernikovi dnevi. Glavni namen teh prireditev je, da popestrijo in razgibajo kulturno življenje v kraju, obenem pa so vspodbuda vsem kulturnim in športnim društvom za nadaljnje delo. Jezernikove prireditve trajajo ponavadi en teden. Sklenemo jih s sklepno prireditvijo, na kateri krstimo krajevnega Jezernika, podelimo priznanja krajanom za urejeno okolje in se poveselimo na prireditvenem prostoru pri kulturnem domu.

1.3. IZBOR JEZERNIKA

Že ob prvih Jezernikovih dnevih se je porodila ideja, da bi v kraju vsako leto izbrali Jezernika. Ta mora predstaviti svoje namene za delo v kraju v prihodnje. Kriteriji, po katerih izbiramo Jezernika med krajanj Lovrenca, so določeni le okvirno. Predlagajo ga lahko vsa društva in organizacije v kraju. Vsak, ki predlaga krajana za bodočega Jezernika, mora svoj predlog pisno utemeljiti. Na podlagi vseh utemeljitev se nato v svetu krajevne skupnosti odločijo in potrdijo najustreznejšega kandidata. Do sedaj je veljalo pri izbiri Jezernika pravilo, da se je moral ta zavzemati za napredek in razvoj kraja ter krajanov na vseh področjih.

Krst Jezernika poteka približno tako:

¹ podatke nam je posredoval g. Stane Šlag, član odbora za Jezernikove prireditve v KS Lovrenc na Pohorju

Stari Jezernik, to je Jezernik, ki je opravljal to dolžnost v preteklem letu, najprej prebere poročilo o svojem delu, njegovi uspešnosti ali neuspešnosti. Svoje svečano oblačilo preda novemu Jezerniku. Ta si nadene oblačilo in v njem prebere svoj program dela. Seveda mu razrešeni Jezernik ob koncu zaželi veliko uspeha in prijetnega jezerjevanja v naši kotlini.

Jezernik je sicer vedri lik, a ima tudi resne naloge. Vabljen je na seje sveta krajevne skupnosti, kjer lahko z idejami in predlogi v razpravah sokreira krajevno pomembne odločitve. Še posebno nalogo ima pri vprašanih in problemih, povezanih v zvezi z varstvom narave, okolja in ohranjanjem naravne in kulturne dediščine kraja.

Želja krajanov je, da bi prireditve v okviru Jezernikovih dni potekale tudi v prihodnje. Pri izboru Jezernika bi morali izoblikovati čim ustrežnejše kriterije, po katerih bi izbirali najustrežnejše Jezernike. Seveda se vsi zavedamo, da tudi Jezernik ne more ustvarjati čudežev, in da je njegova uspešnost odvisna od prizadevanja nas vseh. Z imenovanjem Jezernika dodelimo krajanu Lovrenca vsako leto svojemu Jezerniku čast in svoje spoštovanje. To je način, ko krajan povemo nekemu izmed nas, da ga imamo radi, da je priljubljen in da cenimo njega, njegovo poslanstvo in njegova prizadevanja. Od Jezernika pa pričakujemo reso in vestno spremljanje vseh pomembnejših dogodkov v kraju. Po mnenju številnih krajanov naj bi bil Jezernik tisti, ki bi se udeleževal vseh prireditev v kraju, in izrazil s svojim obiskom spoštovanje do dela tistih, ki te prireditve pripravljajo.

1.4. PRVI JEZERNIK

Član sveta krajevne skupnosti Lovrenc na Pohorju g. Emil Kamnik je bil prvi izvoljeni Jezernik v našem kraju. Krajan ga poznajo po številnih udejstvovanjih na različnih področjih. V času njegovega jezerjevanja je še bolj kakor prej spremljal kulturne, športne in druge prireditve v kraju. Svoje poslanstvo si je predstavljal kot spodbudo, pomoč in iskanje skupnih rešitev med krajan in krajevno skupnostjo. Po njegovem mnenju je Jezernik vzgojitelj in učitelj odraslih in mladine. Jezernik naj bi vplival na krajan in njihov način življenja z vzgledom. Kazni ne potrebujemo, le njegova prisotnost naj vpliva na krajan tako, da jih kazen (naravna ali druga) nikdar ne bo doletela. Njegova podoba bi naj živela s krajan Lovrenca, Jezernik pa naj bi vplival tudi na medsebojne odnose med ljudmi. Od njega bi se morali učiti optimistično opazovati in sodelovati s sokrajan. Čas, v katerem živimo, zahteva od ljudi veliko strpnosti, preudarnosti, predvsem pa medsebojne povezanosti in enotnosti. Želimo Jezernika, ki bi dal ljudem moč, da bi kdaj pa kdaj zatisnili na eno oko, kadar opazijo napake drugih, in se zazrli vase in v svojo notranjost z očesom samokritike. Zgodba o

Jezerniku prinaša ljudem v vsakem času dovolj poučnih misli, zato si je še posebej prizadeval, da je izšla v obliki knjižice. G. Emil Kamnik meni, da je primerno poučno sporočilo za vse generacije in za vse čase.

Fotograf ga je posnel ob sprejemu svojih dolžnosti avgusta 1994. Svoje delo in svečano oblačilo² je predal nasledniku g. Francu Pačniku v začetku septembra 1995.

2.1. ANKETA

Anketirale smo trideset naključno izbranih krajanov. Rezultate ankete podajamo na naslednjih straneh po posameznih vprašanjih.

1. Vprašanje:

All je Jezernik junak z dobrimi ali slabimi lastnostmi?

Odgovori:

Jezernik je junak z dobrimi lastnostmi.	75%
Jezernik je junak z dobrimi in slabimi lastnostmi.	12%
Jezernikove vsebine ne poznam.	10%

Ostala mišl ob tem vprašanju so bile:

Jezernik deluje po načelu zob za zob.

Sploh ni junak, je mistično bitje, ki v vsakem sprošča silo, ki so se v njem nakopičile.

Pripovedka je s svojimi značilnostmi zelo podobna pravljici, zato so tudi v Jezerniku oseba naslikane čmo - bafo.

2. Vprašanje:

Katere dobre lastnosti vi pripisujete Jezerniku?

Odgovori:

Jezernik je varuh gozdov in bореc za ravnovesje v naravi.

² jezernikovo oblačilo - pelerina, ogrinjalo, ki ga spretno roke naših lovrenčank prešijejo z bršljanovimi vejicami. V šolskem letu 1994/95 so učenci naše šole predstavili Jezernika oblečenega v tako oblačilo kot svojo maskoto, ki jih je spremljala na tekmovanju v Malih sivih celicah.

2. OMEJITEV PROBLEMA

Vsebino pravljice o Jezerniku pozna vse več krajanov našega kraja. Z njeno vsebino se seznanijo tudi naši učenci. V kraju že dve leti zapored potekajo dnevi kulturnih prireditev. Ti so prevzeli ime po Jezerniku. Vedno več krajanov meni, da bi lahko bil Jezernik simbol kraja. V zadnjem času ga imenujemo tudi naravovarstvenika, učitelja in vzgojitelja. Zato predvidevamo, da bi bil Jezernik primeren za turistični simbol našega turističnega podmladka, ali celo turistični simbol kraja. Za nalogo smo si zadale, da ugotovimo, kaj menijo o Jezerniku in njegovem poslanstvu krajanji. Ugotavljale bomo v čem prepoznavajo krajanji Jezernikove vrline in ali je primeren za turistični simbol našega kraja.

2.1. ANKETA

Anketirale smo trideset naključno izbranih krajanov. Rezultate ankete podajamo na naslednjih straneh po posameznih vprašanjih.

1. Vprašanje:

Ali je Jezernik junak z dobrimi ali slabimi lastnostmi?

Odgovori:

Jezernik je junak z dobrimi lastnostmi.	75%
Jezernik je junak z dobrimi in slabimi lastnostmi.	12%
Jezernikove vsebine ne poznam.	10%

Ostale misli ob tem vprašanju so bile:

Jezernik deluje po načelu zob za zob.

Sploh ni junak, je mistično bitje, ki v vsakem sprošča sile, ki so se v njem nakopičile.

Pripovedka je s svojimi značilnostmi zelo podobna pravljici, zato so tudi v Jezerniku osebe naslikane črno - belo.

2. Vprašanje:

Katere dobre lastnosti vi pripisujete Jezerniku?

Odgovori:

Jezernik je varuh gozdov in borec za ravnovesje v naravi.

Je molčeč in preudaren naravovarstvenik; opomin za včeraj, danes danes in jutri; pravičen, resničen.

Vzgaja, uči in ima premišljen sistem delovanja po katerem ljudi postavlja pred resnico in odgovornost.

Varuje naravo Pohorski gozd, jezera in potoke.

Varuje Lovrenška jezera.

Ljubil je naravo in odganjal nepridiprave iz gozda.

Bil je pošten in je zatiral pohlepnost.

Varoval je gozdove in pazil na naš Lovrenc.

Ima približno tako nalogo, kot kralj Matjaž. Zdaj spi in opazuje, kaj delamo narobe.

Je potrpežljiv, strpen, pošten. Obvladuje sebe in druge.

3. Vprašanje:

Katere slabe lastnosti vi pripisujete Jezerniku?

Odgovori:

Nima slabih lastnosti. 65%

Po intervenciji se umakne in pusti ljudi "čakati".

Ima tiste slabe lastnosti, ki jih odrasel bralec lahko najde tudi pri sebi: togotnost, maščevalnost, kljubovalnost...

Jezernik je poslal kazen - povodenj - sam pa se je zakopal na dno v mahovje. Ni vztrajen borec za okolje.

Kadar se razjezi, naredi nevihto in veliko škodo.

Nebi se smel umakniti.

4. Vprašanje:

Katera Jezernikova dejanja iz pravljice o Jezerniku so vam najbolj všeč?

Odgovori:

Jezernik je poskušal preko palčka Možuha preprečiti (ustaviti) početje kmeta Smodivnika.

Ni odreagiriral takoj, pač pa se je o problemu, ki ga je zaznal, najprej pogovoril, nato svetoval...

Povezanost s kozmosom: vetrom, gromom, strelo, bliskom, vodovjem...

Želel je pomagati kmetu Smodivniku, da bi ga rešil pred vplivom grabežljive Jere. Občudovanje narave v mesečini.

Odvrača ljudi od nepravilnih posegov v naravo in delanju škode.

Všeč mi je bilo, da je kaznoval hudobno kmetico, ki se je okoriščala s poseko gozda.

Dal je Smodivniku možnost, da še enkrat premisli, preden naredi škodo.

Da je tako kaznoval pohlepno Jero.

5. Vprašanje:

Ali menite, da je Jezernik iz prevljice pravičen razsodnik?

Odgovori:

Jezernik je pravičen razsodnik. 80%

Kazen je bila huda, a zaslužena.

Ne, ljudje bi morali škodo poravnati, popraviti.

6. Vprašanje:

Ali je Jezernik s svojo zgodbo vzgojitelj in učitelj za vse generacije?

Odgovori:

Je, potrebno mu je prisluhniti, saj je tudi junak ubogih, preprostih ljudi.

Da, vendar je predolgo "spal".

Da, Jezernik je vzgojitelj in učitelj za vse generacije.

O njegovem poslanstvu so še stroka (gozdarstvo) in nekateri kmetje premalo poučeni. Otroci so bolj osveščeni, žal pa še nimajo moči vplivati in posegati v boj za ohranjanje okolja.

7. Vprašanje:

Ali menite, da bi Jezernik moral obstajati tudi v današnjem času? Zakaj?

Odgovori:

Prav bi bilo, da bi obstojal tudi v današnjem času. Ljudje se ga naj nebi bali, pač pa bi morali spoštovati njegov nauk. Nekako v smislu JEZERNIK = NARAVA.

Da, vendar strah ni najboljši način za vzgajanje ljudi.

Saj obstaja, le da je še premalo živ. Nebi bil potreben strah. Dovolj bi bilo, če bi o njem razmišljali in se o njem pogovarjali.

Jezernik je v tem času potreben, vendar ne takšen, da bi se ga ljudje bali, ampak takšen, ki bi znal prisluhniti in svetovati.

Potreben je, ker se ljudje še vedno ne zavedamo dovolj, kaj vse nam nudi narava. Če kdo prizadene naravo, smo to mi - ljudje.

Moral bi obstajati, da bi se končno pričeli vsi lepše in bolj prizanesljivo obnašati do narave.

Danes bi potrebovali še bolj mogočnega Jezernika, ki bi onemogočil jederske poskuse.

Lahko bi obstajal, vendar ga nebi smeli prezirati, pač pa upoštevati, ceniti in spoštovati.

Morda celo obstaja, morda nam tudi že vrača. Ekologija Pohorja je že načeta.

8. Vprašanje:

Koga in za kaj bi po vašem mnenju Jezernik moral kaznovati, če bi živel?

Odgovori:

Ljudji Jerine sorte, ki v tem kar nam daje narava in gozd, vidijo samo vir zaslužka.

Vse, ki uničujejo naravo in gledajo le na svoje koristi.

Saj ni rabelj.

Ljudi, ki se pehajo za materialne dobrine preko vseh ovir. Uničujejo vse okoli sebe (gozdove, polja, reke, zrak..), sami pa se ne zavedajo, da bodo uničili že svoje potomce.

Kaznovati bi moral vse tiste, ki so nepošteni do soljudi.

Tiste, ki uporabljajo znanost v grde namene.

Kaznovati bi moral tiste, ki silijo soljudi, da delajo škodo, pa tudi tiste, ki jih ubogajo.

Slovensko vodstvo.

Nikogar.

Kaznovati bi bilo potrebno komunalno podjetje, in krajane, ki onesnažujejo gozd s smetmi.

Politike, ki zakonodajo usmerjajo v nesmiselna ravnanja.

9. Vprašanje:

Ali menite, da je Jezernik vzgojitelj odraslih in otrok?

Odgovori:

Jezernik bi moral biti vzgojitelj odraslih in otrok. 60%

Nikakor ne.

Mislim, da bi moral biti vzgojitelj predvsem odraslih, razen, če ga ne bodo spoznali tudi otroci in z "njim rasti".

Je bitje, ki lahko zaposluje možgane. O njem nočejo razmišljati tisti, ki imajo slabo vest.

Predvsem odrasle, saj tudi otroci postanejo odrasli.

10. Vprašanje:

Lovrenc še nima svojega turističnega simbola. Ali bi bil po vašem mnenju Jezernik primeren turistični simbol našega kraja?

Odgovori:

Jezernik bi ustrezal za turistični simbol našega kraja. 75%

Da, samo čim bolj enostaven za risanje in izdelavo, tako, da ga bo lahko vsak Lovrenčan prepoznal in sam izdelal.

Njegova podoba je lahko del Lovrenca, Jezernika pa lahko ima le vsak sam.

Lovrenc še mora za svoj turizem narediti nekaj več. Ni dovolj, da je turistični kraj le urejen in čist.

Primeren bi bil, če bi se turizem razvil.

11. Vprašanje:

Ali bi nam želeli v zvezi z Jezernikovim poslanstvom še kaj sporočiti?

Odgovori:

O Jezernikovi pravljici in njenem sporočilu bi se bilo potrebno resno zamisliti.

Zgodba o Jezerniku je med ljudmi v našem kraju še premalo poznana. Tako tudi pravljичni pomen Jezernika. Jezernikovi dnevi so primerni, ker se v kraju nekaj dogaja. Izbor Jezernika ni primeren. Jezernik naj bi bil naravovarstvenik, ki bi poskrbel za urejen videz kraja, varoval naj bi Lovrenška jezera in Jezerc³ pred onesnaženjem in množičnim turizmom v gozdu. "Jezerniki" bi morali biti vsi, ki živimo v našem lepem in premalo cenjenem kraju, da bi ga počistili in zapustili zanamcem urejenega.

Jezernikovo poslanstvo - varovanje narave - bi bilo potrebno še v šoli bolj propagirati. Jezernikovi dnevi so dober začetek delovanja krajanov, ki mora prerasti v gibanje za ohranitev Pohorja.

Všeč mi je ideja, da bi Jezernika spet "zbudili", saj je že predolgo spal. Za turizem Lovrenca je to kar dober in lep simbol, saj je to ena izmed redkih in tako dolgih pripovedk.

Jezernik mi pomeni oživljanje animizma, pripisovanje naravi nadnaravnih moči. Je izraz nezavednega povezovanja kolektiva z njegovimi podzavestnimi silami. Manipulacija in izraz nemoči manjšine podrejenih in upanje na nadnaravno pomoč. V ljudeh še vedno živi vez z naravo, onostranstvom, iracionalnostjo...

Vsi Jezernika in njegove vsebine še vedno ne poznamo. V nas bo zaživel takrat, ko ga bomo na nevsiljivi način spoznali. Večkrat bi ga bilo potrebno prikazati v javnosti.

Sedaj, ko smo spoznali Jezernika, bi lahko z njim prebudili turistično društvo, ki bi lahko z aktivnim delom po vzoru Jezernika poskrbelo za polepšanje našega kraja. Če bi uredili naš kraj, da bi postal zanimiv. Vanj bi spet prihajali turisti, kakor so prihajali nekoč.

Zakaj nebi nova soba pri Sgermu⁴ nosila tudi temu primerne ime?

- počasi je potrebno povedati Lovrenčanom, kdo je Jezernik;
- vsakemu lahko pove Jezernik tisto, kar vsak sam potrebuje;

³ Jezerc - na zemljevidu je označen kot Jezerska jama.

⁴ Sgerm - gostišče v našem kraju

-zaznati, kako pomembna so sporočila;
 - po svojih močeh bi naj vsi pomagali k širitvi Jezernikovih misli;
 -lepo bo, ko bo zaživel Jezernik - danes in bo zapis ostal le pripoved
 - nekoč;

ZADOVOLJNA SEM, DA VEDNO VEČ LJUDI RAZMIŠLJA O JEZERNIKU
 (ne nazadnje ne le Lovrenčani).

2.2. POVZETEK ANKETE

Večina krajanov pripisuje Jezerniku same dobre lastnosti. Nekateri krajanje razmišljajo tudi drugače: Danes potrebujemo Jezernika, ki se ne bi skrtil v mahovje pač pa bi sproti deloval. To, da se je Jezernik umaknil je ena od njegovih slabosti.

Največ krajanov je mnenja, da je Jezernik naravovarstvenik, ki varuje gozd in Lovrenška Jezera. Nekateri posamezniki ga prepoznavajo kot preračunljivega in preudarnega vzgojitelja in rabsodnika. Pripisujejo mu poštenje, preudarnost, pravičnost.

Po mnenju večine Jezernik nima slabih lastnosti, četudi je kaznoval s katastrofo. Kaznovati bi moral celo tako, da bi tisti, ki jo je povzročil, škodo tudi popravil.

Jezernik bi bil krajanom Lovrenca potreben tudi danes, vendar ne takšen, da bi se ga bali, pač pa, da bi mislili dobro in pošteno in tako tudi živeli in delali. Večina krajanov vidi potrebo po Jezerniku v tem, da bi ščitil naravo.

Krajanje v večini menijo, da bi bil Jezernikov lik primeren za turistični simbol Lovrenca, a opozarjajo tudi na druge naloge krajanov v zvezi z razvojem turizma.

Nekateri imajo o primernosti takega turističnega simbola pomisleke, zato smo med učenci naše šole izvedli intervju, v katerem smo ugotovili, da bi bil Jezernikov lik primeren za simbol turističnega podmladka naše šole. Turističnemu društvu Lovrenc na Pohorju predlagamo, da vspodbudi krajanje Lovrenca k zbiranju predlogov za turistični simbol kraja. O njem bi se morali odločiti vsi krajanje.

2.3. JEZERNIKOVA PODOBA - SIMBOL TURISTIČNEGA PODMLADKA

Jezernik - naravovarstvenik in vzgojitelj za vse generacije - nas uči preudarnega iz zmernega življenja. Ob njegovem imenu vselej pomislimo na boj proti grobim posegom v naravo. S svojo zgodbo nam daje vzgled o strpnem vzgojitelju, ki kaznuje le potem, ko je že poskušal z opozarjanjem, prošnjami in celo z grožnjo. V njegovem dejanju vidomo odgovor narave, ki vselej odgovarja in vrača, kakor

smo ji sami določili s svojimi predhodnimi dejanji. Razmišljati o Jezerniku pomeni razmišljati o našem načinu življenja, o naših medsebojnih odnosih prepletenih z okoljem in časom v katerem živimo. Bolj kot bomo omenjali, spoznavali in razglabljali o Jezernikovih dejanjih, bolj ga bomo spoznali. To pomeni hkrati tudi razmišljanje nas o nas samih, o našem načinu življenja in naših medsebojnih odnosih. Menimo, da prepoznava večina Lovrenčanov Jezernika, kot dobrega in primerne učitelja za življenje, zato se nam zdi primeren, da ga izberemo za simbol turističnega podmladka naše šole. Njegova podoba je narisana na naslovnici te naloge.

3. ZAKLJUČEK

Med raziskovanjem smo večkrat naleteli na opozorilo, da Jezernik ni pravljica. Mi smo ga obravnavali kot pravljico zato, ker je vsebino o Jezerniku tako opredelil pisec pravljice g. Drago Vresnik.

Ugotovili smo, da Jezernikovo vsebino poznajo najbolj mlajše generacije in nekatere starejše generacije. To si razlagamo kot posledico tega, da si ljudje pravljice vse manj pripovedujemo, v šoli pa smo pričeli ponovno pripovedovati vsebino Jezernika šele pred nekaj leti.

Potreba po tem, da bi vsebino Jezernika približali še večjemu krogu ljudi obstaja in je prisotna med vsemi krajanji. Prav bi bilo, da bi jo posredovali postopoma in ne vsiljevali. Tako jo bodo ljudje v sebi začutili kot potrebo po umnem življenju v sožitju z naravo.

Ker živimo v času, ko ljudje potrebujejo tudi kulturno, športno in družabno razgibano življenje, je postal jezernik tudi spodbujevalec takšnega sodelovanja med ljudmi.

Na krajevni skupnosti so ustanovili odbor za kulturne prireditve v kraju, ta pa vsako leto organizira teden strnjenih prireditev - Jezernikove dneve.

Ugotovili smo, da se v kraju dogaja veliko stvari, ki se navezujejo na Jezernika. Ta postaja tudi nepogrešljiv spodbujevalec kulturnega delovanja in življenja krajanov. Prireditve v okviru Jezernikovih dni predstavljajo razgibano, kulturno in turistično zanimivo predstavitev Lovrenca na Pohorju.

S to nalogo smo predstavili začetni odnos krajanov do Jezernika, njegovega sporočila in tega, kar se v zvezi z njim v kraju že dogaja. Naloga je začetek našega doživljanja Jezernika in bi morala postati vzrok za številna nova raziskovanja otrok v zvezi z njim. Po tej poti se bo vsebina in njegovo poslanstvo širilo med krajanje. Dobre misli in spoznanja o dobrih namenih tistih, ki Jezernikovo misel širijo med nas, bo sčasoma prerasla kritizerstvo in spremenila način opazovanja tistih,

ki vidijo le slabosti. To namreč zavira vsako aktivnost pri njenem napredovanju, že na samem začetku. Misel na Jezernika se bo sčasoma vrasla med naše ljudi in s tem vnašala v naše medsebojne odnose pozitivne energije. Te bodo dale krajanom moč, da kljub vsem preprekam delajo. Delajo dobro in koristno delo. S pomočjo Jezernika v sebi bomo spoznali, da delajo vsi, tudi tisti, ki jih ne opazimo. Kritizerstvo in črnogledost v takem vzdušju ne bosta imela več svoje rušilne moči. Jezernikova misel nas bo gnala s skupnemu naprežanju za skupne cilje nas vseh. Naša kotlina bo tako postala zelena Jezernikova kotlina, mi pa Jezernikovo ljudstvo, ki živi, diha in trepeče s svojim okoljem.

1. Ali je Jezernik junak z dobrimi ali slabimi lastnostmi? _____

2. Katere dobre lastnosti vi pripisujete Jezerniku? _____

3. Katere slabe lastnosti vi pripisujete Jezerniku? _____

4. Katere Jezernikova dejanja iz pravega je Jezernika so vam najbolj všeč? _____

5. Ali menite, da je Jezernik iz pravega pravega razodnik? _____

6. Ali je Jezernik s svojo zgodbo tudi "učitelj in vzgajatelj" za vse generacije? _____

7. Ali menite, da bi Jezernik tudi v našem času moral obstajati? Bi bilo prav, da bi se ga tudi danes? (razložite svoje mišljenje) _____

PRILOGA:

8. Koga in zakaj bi po vašem mnenju Jezernik moral danes kaznovati, če bi še živel? _____
SPOŠTOVANI

Smo učenke, ki raziskujemo v raziskovalni nalogi o Jezerniku. V nalogi želimo čim natančneje predstaviti, kako dojemajo krajani Lovrenca Jezernikovo sporočilo, in v čem prepoznavajo njegove vrline. Sestavile smo nekaj okvirnih vprašanj, ker pa se zavedamo razsežnosti in neomejenih vrednosti Jezernikovega poslanstva, vas prosimo, da si vzamete čas, da razmislite o vsebini pravljice o Jezerniku in nam vaša mišljenja obširneje zapišete.

1. Ali je Jezernik junak z dobrimi ali slabimi lastnostmi? _____

2. Katere dobre lastnosti vi pripisujete Jezerniku? _____

11. Ali bi nam želeli v zvezi z Jezernikovim poslanstvom še kaj sporočiti? _____

3. Katere slabe lastnosti vi pripisujete Jezerniku? _____

4. Katera Jezernikova dejanja iz pravljice o Jezerniku so vam najbolj všeč? _____

5. Ali menite, da je Jezernik iz pravljice pravičen razsodnik? _____

6. Ali je Jezernik s svojo zgodbo tudi "učitelj in vzgojitelj" za vse generacije? _____

7. Ali menite, da bi Jezernik tudi v našem času moral obstajati? Bi bilo prav, da bi se ga ljudje bali? (razložite svoje mišljenje) _____

Za vaše sodelovanje se vam pristno zahvalujemo.

MAMA, PETRA IN BARBARA

VIRI:

8. Koga in zakaj bi po vašem mnenju Jezernik moral danes kaznovati, če bi še živel? _____

9. Ali menite, da je Jezernik le vzgojitelj odraslih ali otrok? _____

10. Lovrenc še nima svojega turističnega simbola. Ali bi bil po vašem mnenju Jezernik primeren turistični simbol našega kraja? _____

11. Ali bi nam želeli v zvezi z Jezernikovim poslanstvom še kaj sporočiti? _____

Za vaše sodelovanje se vam prisrčno zahvaljujemo.

MAJA, PETRA in BARBARA

VIRI:

Drago Vresnik: Jezernik, KS Lovrenc na Pohorju 1995

G. Stane Šlag in g. Emil Kamnik s posredovanjem podatkov, OS
G. Stanko Šlag in g. Emil Kamnik, člana sveta krajevne skupnosti
Lovrenc na Pohorju sta nam posredovala podatke o Jezernikovih
prireditvah.

VSEM SE ZAHVALJUJEMO ZA NJIHOVO POMOČ.

Krajevna skupnost Lovrenc na Pohorju nam je podarila 6 izvodov
pravljice Jezernik, in nam s tem olajšala raziskovalno delo. Barbara

ZAHVALA:

Pri raziskovalnem delu so nam pomagali:

G. Stane Šlag in g. Emil Kamnik s sposredovanjem podatkov, OŠ Lovrenc na Pohorju, KS Lovrenc in občina Ruše.

Nalogo je vezal g. Božo Fornezzi.

VSEM SE ZAHVALUJEMO ZA NJIHOVO POMOČ.

Petra, Maja in Barbara

KNJIŽNICA PEDAGOŠKE FAKULTETE

D R 159.9
JEZERNIK

199601976

UNIVERZA V MARIBORU

COBISS

Lezennik

*Matilda Vresnik in Alenka Križnik poročena
Deutsch se odpovedujeta avtorskega honora-
rja v korist obranjanja kulturne dediščine
kraja Lovrenca na Pohorju.*

V Lovrencu so nekoč stari ljudje pripovedovali veliko pravljic o pohorskih jezerjih. Pravljica o Jezerniku je ena od domačih pravljic o velikem jezeru pod Roglo, ki ga danes ni več. V tem jezeru so nekoč prebivala pravljlična bitja; tako je umovala ljudska domišljija. In tukaj je prebival tudi povodni mož — lovrenški, pohorski Jezernik. Zapisana je po pripovedi starega pohorskega pastirja Šimena Kamenika in lovca Martina z Vrelenka. Spada torej med naše domače izročilo, ki smo ga dolžni ohraniti ne le za nas, ampak tudi za bodoče rodove. Saj je pravljica opomin za danes in jutri: kakšen naj bo človek v medsebojnih odnosih in do bogastva ter lepote naše narave, naših zelenih planin.

Drago Vresnik, dec. 1986

Po pripovedi zapisal
Drago Vresnik

Ilustrirala
Alenka Križnik

Jezero

Med Planinko, Roglo in Plešičem se je svojčas razprostiralo veliko jezero. Bilo je črno, globoko in temačno. V njem je živel pohorski povodni mož, ki so ga zaradi jezera imenovali Jezernik. Večinoma je mož počival v svojem domovju sredi jezera, ker ni maral prevelike svetlobe. Zato je bilo jezero videti tiho in spokojno.

Ponoči, ko ni bilo ne lune ne zvezd, pač pa globoka tema, je moral Smodivnik z Jero na pot na obrežje jezerij. Jera, ki se je spajdašila s škopjenki, pa je jahala svetlečo metlo in podila moža proti Planinki. „Se hitro, kmetič“, je govorila. „Sekinov je zmanjkalo, toda drevesa še rastejo in pokazala ti bom, kje boš sekal.“

Neke noči pa se je na breg jezera prikradel kmet Smodivnik, ki je imel kmetijo globoko spodaj ob Radoljni. Poslala ga je njegova skopa žena Jera. „Pojdi na jezerja“, je rekla, „tam je še nedotaknjen gozd. Posekaj nekaj dreves, da jih bomo prodali.“ In tako je kmet Smodivnik skrivaj prišel gledat mogočna drevesa.

Ježernik na dnu jezera je začutil človeka, ki se je v temi motal med debli in si ogledoval gozd. Njegove vile, živali in ptice so se poskrile pred človekom. Ježernik je poklical palčka Možuha in mu rekel: „Pojdi h kmetu in ga vprašaj, kaj bi rad in kaj išče.“ Možuh je poslušal naročilo in obljubil Ježerniku, da bo vse opravil.

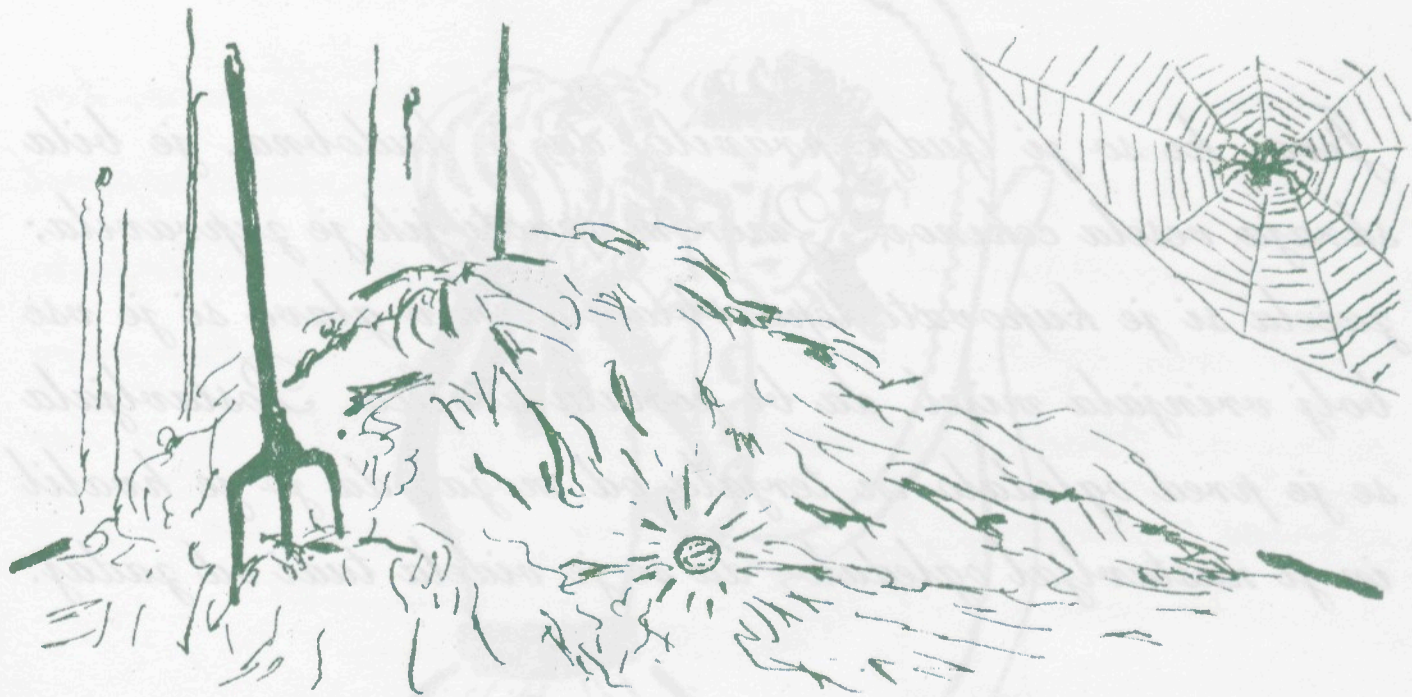
Kmet Smodivnik si je medtem ogledal najlepša drevesa na obrežju jezera. Rasla so prav tam, kjer je Jezernik navadno prihajal iz svojega vodnega domovja na svetlo. Prav tukaj bom posekal drevesa, da bo moja žena končno zadovoljna, si je mislil. Gozd je tako preveč temen in gost, poti pa so skrite in debela bom zlahka spravil domov.

Ko je patček Možuh zvedel od Smodivnika, zakaj se je prikradel k jezerjem, ga je resno posvaril, naj ne draži Jezernika. "Raje pojdi domov", je rekel Možuh. „Kadar te bo Jera preveč pestila zavoljo denarja, me pokličiči in pojdi v hlev, kjer boš v stelji našel zlat cekin.“ Smodivnik se je potolažil in je pristal na Možukovo ponudbo.

Poslej je bilo pri Smodivnikih vsega dovolj. Kadar je Jera postala nezadovoljna, je Smodivnik odšel v hlev in zaklical: „Možuh, Jera sitnari, pošlji cekin!“ In vselej, ko je pobrskal v stelji, je našel na tleh zlati cekin. Tako mu ni bilo treba k jezerjem sekati in krasti drevesa. Pri hiši pa je bil nekaj časa še mir.

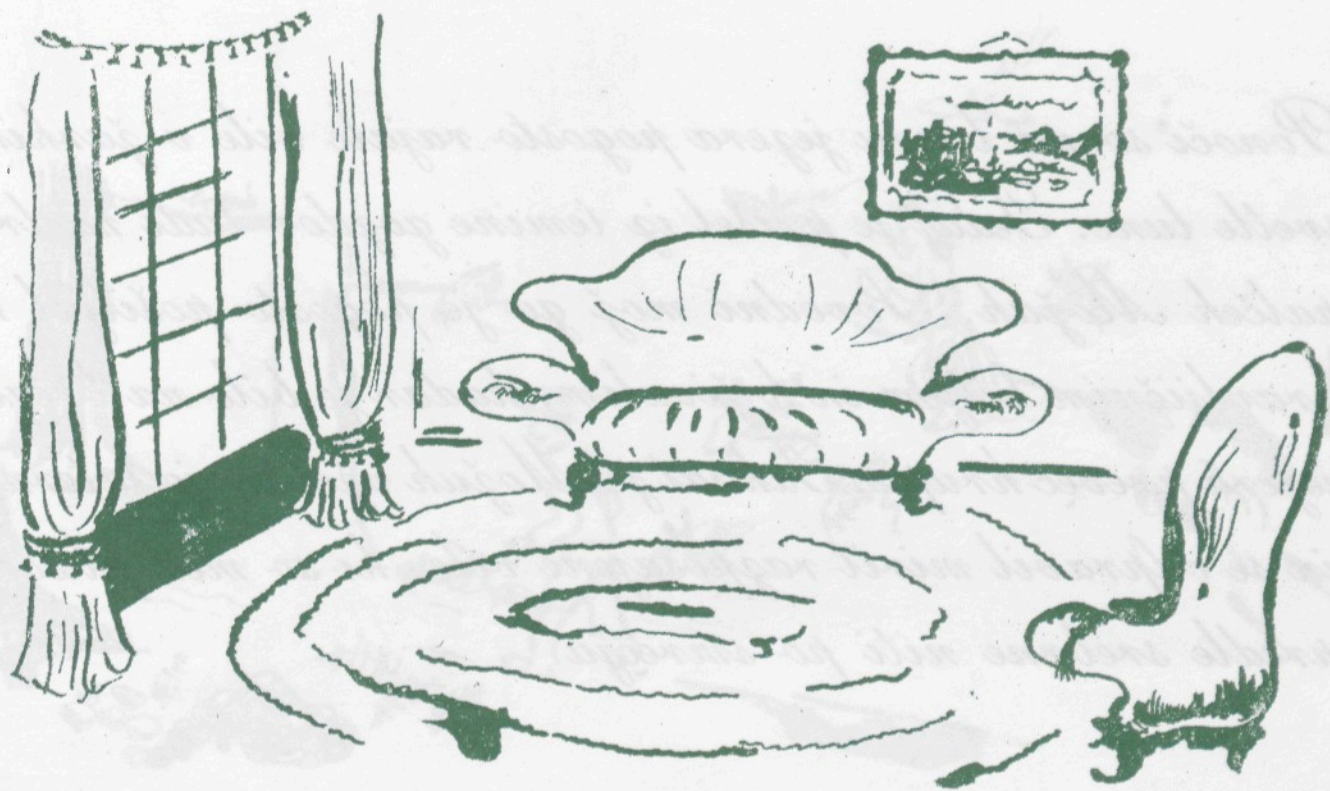
Jera, ki so ji ljudje pravili, da je hudobna, je bila skrajna vesela cekinov. Zmerom sproti jih je zapravila; začela si je kupovati lepa oblačila in v glavo si je vse bolj vrinjala misel, da bi postala grofica. Postavljala se je pred ogledalo in terjala od moža, da jo je hvalil in ji nastavljal ogledalo, da se je videla tudi od zadaj.

Nekega dne, ko je Smodičnik spet klical Možuha, ker je bila Jera spet slabe volje, pa se je sredi stelje pojavil palček z vrečo cekinov. „Zdaj je dovolj“, je rekel Možuh. „Tule imaš vrečico cekinov, naredita z Jero, kar vaju je volja. Prevečkrat me kličeš, jaz pa nimam časa, ker moram pomagati Jezerniku prevažati vodo, da jo je v jezercjih zmerom dovolj.“

Gludobna in potratna Jera je hitro poskrbela, da se je vreča s cekini izpraznila. Preuredila je kmetijo v pravo graščino, navlekla v sobane bogato pohištvo in mnogo služabnikov. Kmetič je s strahom gledal to početje, kajti cekini so kopneli in prišel je dan, ko ga je Jera poklicala in mu pokazala prazno vrečo: „Zdaj boš začel znova“, mu je zapretila.

Ponoči so na bregu jezera pogosto rajale vile v žarkih svetle lune. Tedaj je prišel iz temine gozdov tudi modri palček Možuh. Povodni mož ga je pogosto pošiljal k pravljicnim bitjem in k živalim, kadar je bilo na bregu jezera preveč hrupa. Takrat je Možuh vzel svojo laterno in se odpravil mirit razposajene vile, ki so med plesom predle srebrne niti po smrečju.

Vile in škрати so zbežali z obrežja jezera, ko se je hudobna Jera pripodila k jezerjem. Kmetič Smodivnik pa se je ves znojen in upehan privlekel za njo. Prav v zalivu, kjer so rasla najlepša drevesa, je počival Jezernik, ki je to noč prišel pogledat, zakaj so vile zbežale s plesa v gozd. Zelo jezen in namršen je opazoval Jero, ki se je spustila na jaso.

Izerniku se je kmetič smilil, ko ga je zagledal vsega upehanega. „Smodivnik, zakaj nisi poslušal Možuha?“ se je oglasil z gromkim glasom, da je odmevalo po gozdovih. „Pojdi raje domov, da ne dočakaš nesreče.“ Jera pa se je razjezila in zakričala: „Nič nama ne moreš! Moj mož bo sekal drevesa podnevi, ko si ti ne upaš na sonce.“

Čeprav se je branil, je Smodivnik moral prijeti za sekiro in žago. Jera ga je s škopjenki ščipala in mu ni dala ne jesti ne spati. Čim je posijalo jutranje sonce, je moral Smodivnik prijeti za sekiro in takoj sekati drevesa. Kmalu je v zalivu ležalo na kupe podrtih in okleščениh debel. „To bo spet cekinov“, se je radovala Jera, ki je sedela na mahu.

Jezernik je ponoči žalosten prihajal iz vodovja in si ogledoval skladovnice hlodov. Tudi vile, skrati in živali so se začeli ogibati velike frate, ki je zazijala na obrežju velikega jezera. Palček Možuh je moral ugasniti svojo laterno, ker je zdaj mesec močno sijal in je bilo preveč svetlobe na obrežju, ki je motila starega Jezernika.

Spodaj na Smodivnikovi graščini pa je hudobna Jera
prirejala nočne gostije, ker se je veselila novega, ukrade-
nega bogastva. Družila se je s škopjenki, kmetiča pa
je zapirala v klet, kjer mu je dajala le kruha in vode.
„Zdaj bom posekala vse gozdove“, se je hvalila pred gosti,
„najbogatejša bom na vsem Pohorju. In pregnala bom
Ježernika z jezerij!“

Jezernik se je na dnu svojega vodnega domovja zgrbil vase. Odkar so se svetle jase in gozdne prelihe razširile okrog jezerij, ni mogel več na obrežje. Samoten in star je poslušal odmev Smodionikove žage in sekire. Ptice so utihnile, ker ni bilo več ob jezeru dreves, da bi sedale na veje in pletle gnezda. Od utrujenosti in obupa nad človekovo pohlepnostjo je Jezernik tonil v mahovje na jezerskem dnu.

Palček Možuh, ki je ponoči prihajal na obrežje s svojo svetilko, se je na moč trudil, da bi uravnal potoke in potočke, ki so se stekali v jezerja. Toda vsenaokrog so štrleli iz trav le panji podrtih dreves, povsod se je grmadilo porušeno drevje. Sonce je sušilo rebri in potočki so usihali. Vile niso več prihajale plesat na travnate jase, ker jih je začelo zaraščati grmovje.

Ko je Smodivnik poklestil gozd okrog jezera, se je slabe vesti usedel k Radoljni in gledal v temačno globel, po kateri je drl potok in bučal prek skal. Zdaj bo Jera končno zadovoljna, je premišljal. Navalil je že gore klovov za njeno lišpanje in veseljačenje. Dokler bo živel, drevesa ob jezeru ne bodo rasta. Tako je razmišljal Smodivnik, ko je zrl v Radoljino in si brisal grenke solze z lic.

Proti jutru se je Smodivnik s sekiro in žago utrujen vračal na kmetijo. Toda že na razpotju, še preden je prišel do hiše, ga je zaustavila Jera. „Kam, stor neumni?“ je zavpila. „Denarja spet primanjkuje. Povabila sem veliko gostov na svoj rojstni dan. Zdaj boš začel sekati drevesa pod jezerom, ob Radoljni navzdol!“ Smodivnik se je na smrt prestrašil, toda Jera ga ni pustila domov, naganjala ga je nazaj v planino.

Smodivnik, ki se je spet vrnil k jezerjem, se je ves skrušen ulegel na mah. Ko je tako ležal, se je pred njim nenadoma prikazal palček Možuh. „Kmet, poslušaj,“ je rekel Možuh. „Če boš naredil še en golosek, bo Jezernik pognal podzemne vode na svetlo, zbral bo oblake in naredil nevihto, ki bo vse uničila. Je tako si storil dovolj hudega. Mahovje bo začelo preraščati jezerja, namesto bistrih jezerc bodo ostale le še črne mlake. Spametuj se, človek! Zadnjič te svarim!“

Čeprav bi Smodivnik zelo rad šel domov in vrgel sekiro in žago stran, se Jera ni ničesar bala, ne Jezernika in ne Možuha. Vedela je, da bo kmet cincal, zato je prišla s škopjenki za njim. S seboj je pripeljala staro gozdno čarovnico, ki se je razumela na zbiranje in mešanje zelišč. „Daj mu sedaj svoj čarovni napoj, da bo jutri začel sekati!“ je naročila Jera čarovnici. In ko je Smodivnik spal na mahu, sta mu ženski vlili v usta kapljice strupa.

Zarana, ko se je dvignilo sonce nad planinske vrhove, se je Smodivnik prebudil ves zmeden in začaran. Vneto je prijel za sekiro in žago in stekel k Radoljni. Palček Možuh je sicer pritekel na svetlo in poklical za njim, naj se spametuje, toda ni ga mogel zaustaviti. Smodivniku se je sicer zdelo, da sliši globoke glasove iz jezerja, vendar ni ničesar razumel. Lotil se je prvega drevesa in kot ponorel je zamahoval s sekiro, da so trske frčale na vse strani.

Je čez nekaj dni se je ob Radoljni, na obeh straneh globoke struge zasvetila velika poseka. Smodivnik pa je bil zastrupljen in začaran s strupom Jerinega pohlepa. Sekal je in sekal in nova drevesa so padala in bobnela na zemljo. Jera pa je pred svojim praznikom najela skupino tatov, ki so z voli in ukradenimi konji sproti odvažali hlode v dolino.

Na večer desetega dne je mamilo prenehalo učinkovati, Smodivnik se je v kočici iz lubja, ki jo je postavil sredi poseke, nenadoma predramil iz omame. Ko je zagledal okrog sebe novo poseko, se je zdrznil od strahu. Noč se je bližala, mračna in gluha. Niti glasu ni bilo slišati. Na nebu so se začeli grmaditi temni oblaki, ki so se čedalje hitreje bližali jezerjem. In ko se je stemnilo, je planine presekal močan blisk, zagrmelo je, kot da se odpira zemlja.

Smodivnik je nekaj časa prestrašen čemel v kočici, potem pa je skočil na plano. Namesto dežja so se ulili slapovi vode iz oblakov, a ker jih ni moglo ustaviti drevje, so drli po strminah proti velikemu jezeru. Povsod, kjer je Smodivnik bežal, so iz tal vreli potoki in vsak hip bolj naraščali. Jezero se je na mah napolnilo in mogočni valovi so butnili čez obrežje in začeli dreti proti globoki strugi Radoljne.

Sredi silne nevihte se je Jezernik potapljal v globine podzemnih voda. Sklenil je, da razdre svoje prelepo planinsko domovje, jezera, jase in potoke. Vile in pravljíčna bitja so odhajali v neznane kraje, kjer ni poklepnih ljudi. Palček Možuh je ugasil svojo svetilko in se odpravil v svoj globoki podzemni rov, trdno odločen, da se nikoli več ne prikaže ljudem. Zgoraj v dolini z jezerji pa je bučalo, vrelo, hrumelo. Silne vode so se stekale v jezerja in prebijale jezove.

Smodivnik je bežal proti strugi Radoljine. Vodni pljuski so ga spodnašali, vsenaokrog so se dvigale velike umazane vode. Z golih posek so se zaganjali vanj kupi dračja in vejevja, ki so jih naraste vode gnale v globeli. Na vso moč je tekel, da bi ubežal povodnji. In ko je globoko v strugi Radoljine že mislil, da se je najhujšega rešil, je pridrl za njim visok vodni val in ga pokopal pod seboj.

Na kmetiji je Jera to noč razpostavila sveče v zlatih svečnikih in sprejemala goste v veliki sobani. Prihajali so trumoma obubožani vitezi, tatovi in roparji, debelušni in lakkoživi trgovci in prekupčevalci, mešetarji in vseh vrst bogatini, lažnivci in oderuhi. Jera se je veselo sukala med njimi in razkazovala svoja bogata oblačila, zlat nakit okrog vratu in na zapestjih. Vsa je žarela od sreče.

Sredi noči, ko je lahkoživo razpoloženje Jerinik gostov doseglo svoj vrhunec, je nevihta z Jezerij zaorala tudi čez Smodivnikovo kmetijo. Narasla Radoljna je s svojimi valovi pljuskala po bregovih, dosegla je hišo, butnila v sobane, pokopavala pod seboj in odnašala trupla opitih razgrajačev. V naraslem vodovju je izginila nališpana Jera, z njo vred njeni gostje in ves okras na stenah. Ko je povodenj pokopala Smodivnikovo kmetijo, so samo še škopjenki s svojimi žarečimi repi izginili v viharno noč.

Vodovje je odteklo. Radoljna je še poglobila svojo kamnito strugo v globeli. Jezerja so se iztekla, trave so se vrnile na jase in gozdne poseke. Le na vrhu Planinke je še ostalo sedem večjih vodnih okenc — to so Lovrenška jezera. Tih in mirno je sedaj sredi gozdov. Ponoči ni več vil in škreator, tudi palčka Možuha ni na spregled iz zemeljskih globin. Jezernik počiva globoko v svojem podzemnem vodovju. Ptice pa so se vrnile in vsako pomlad pletejo svoja gnezda.

Čeprav ni več pravljicnih bitij in lepih jezerc med Roglo in Planinko, lahko človek v šumenju gozdov sliši zgodbo o laškoživki Jeri in nesrečnem Smodivniku, ki je uničeval bogastvo in lepote planin. Kdor bo legel v mah in prisluhnil tihoti, bo nemara zaslišal iz globin smeh nočnih vil in starega palčka Možuha, ki pripoveduje gozdnim škratom o veliki jezi starega Jezernika, ki je kaznoval človeka. Jezernik sam pa še danes globoko spi zavrt v mahovje svojega mračnega vodovja.

Lepo je, da je Jezernik ponovno med nami — razmislimo o njem in ga tudi s pripovedjo ohranjajmo za prihodnje rodove!

Krajevna skupnost Lovrenc na Pohorju,
februar 1995

Cepinar ni nič pravijskih boleč in lepih jezerc med Rogla
in Planinka, lahko človek v savanju gozda o steti zgodba
o lahkojivki Jeri in nesrečnem Smedovniku, ki je nesreč
sreč bogastva in lepote planin. Kdor bi bil v meš
in pravijskih boleč, bi nemara žalost iz globin srca
nočnih vet in staroga palčka. Mojster, ki pripoveduje
gozdnem škratovi o veliki jezi staroga Smedovnika, ki je
hajoval človeka. Jezovnik sam pa je v globoko spi
vnet in vseh svoje svojega svojega svetlega.

Lektorirala Matilda VRESNIK

Izdala in založila Krajevna skupnost Lovrenc na Pohorju

Natisnila Dravska tiskarna Maribor

Naklada 1000 izvodov

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-104/95 z dne 20. 2. 1995 se za knjigo plačuje 5 % davek od prometa proizvodov.